

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

РОЗВИТОК РЕКРЕАЦІЇ ЯК НАПРЯМОК ЕКОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ТЕРИТОРІЙ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ ВЕЛИКОГО МІСТА

Економічна парадигма мислення, що панувала значний період розвитку суспільства, призвела до перевищення антропогенного навантаження на природні ресурси та екологічної кризи на значних територіях. Зменшення сільськогосподарських угідь, збільшення сельбищних територій поселень при зменшенні їх людності призводить до збіднення, перепрофілювання, а часом і знищення рекреаційних територій великих міст. Особливо гостро ці процеси відбуваються на прилеглих до великих міст територіях: приміських зонах (ПЗ), що призводить до зменшення зеленої зони міста і, відповідно, місць відпочинку мешканців. Ці процеси не можуть бути прийнятними в сучасних умовах переходу України на модель сталого розвитку. На думку вчених (М. Реймерс, Ю. Одум, В. Владіміров, І. Устінова та ін.) економічну парадигму мислення повинна змінити екологічна.

Значне коло питань територіального планування потребує відведення певних територій. При вирішенні цих питань виявляється доцільним перш за все враховувати території сільських поселень, що перестали функціонувати та зняті з обліку. Так, за переписом населення 2001р. сільська поселенська мережа Полтавської області скоротилась на 9 (0.5%) сільських поселень (СП). Соціально-економічне обстеження сільських населених пунктів Полтавської області за 2005р. свідчить, що цей процес продовжується. За період 2001-2005 рр.лише в ПЗ м. Полтави кількість СП скоротилась на 11 одиниць, в т. ч. в Новосанжарському, Полтвському і Чутівському районах зникло по 1-му, в Диканському – 2, в Решетилівському - 6 СП. При вирішенні питання перепрофілювання цих територій можливі наступні шляхи: переведення їх в сільськогосподарські угіддя, виділення дачних ділянок чи колективних садів, насадження нових лісових масивів, розміщення рекреаційно-туристичних поселень тощо. Вибір функціональної спеціалізації певної території доцільно проводити за комплексним аналізом, що включає низку доступних статистичних показників, що виявляють пріоритетні напрямки її розвитку. Оцінка території може бути проведена за простою сумою балів (0-7) певного набору показників: структура людності, вільні трудові ресурси, природні та рекреаційні ресурси, відстань до міста-центру, наявність виробництва та земельного запасу, житлового фонду сезонного використання та вільного житлового фонду тощо.

Сельбищні території є неповторними за своєрідністю зразками сільського ландшафту, як об'єкту сільської поселенської мережі. Тому, на територіях поселень, що зникають, найбільш доцільним виявляється розвиток рекреації як втілення екологічної парадигми мислення.